

Niet vragûh om een eigen bijdrage

Initiatiefvoorstel afschaffen eigen bijdrage dagbesteding en begeleiding

Martijn Balster, Marije Talstra (PvdA)

Fatima Faïd (HSP)

Arjen Kapteijns (GroenLinks)

Bart van Kent (SP)

Lex Kraft van Ermel (Groep de Mos/Ouderen Partij)

Tahsin Çetinkaya (Islam Democraten)

Mustafa Okcuoglu (Groep Okcuoglu)

Haagse
Stads
Partij

GROENLINKS

Groep de Mos
Het beste voor onze stad

Groep Okcuoglu

Niet vraag om een eigen bijdrage

Initiatiefvoorstel afschaffen eigen bijdrage dagbesteding en begeleiding

Een goede gezondheid is een groot goed, net als mee kunnen doen in onze samenleving. Wanneer het met de gezondheid tegenzit, of het lukt niet (meer) om een volledig sociaal leven te leiden, zorgt de gemeente met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) voor dat Hagenaars op zichzelf kunnen blijven wonen en mee kunnen blijven doen in de stad. Dat doen we via dagbesteding, begeleiding, huishoudelijke hulp, vervoer en het door het verstrekken van woningaanpassingen en hulpmiddelen voor ouderen, mensen met een chronische ziekte, een psychische aandoening en mensen met een handicap of een beperking.

Je inkomen mag goede zorg nooit in de weg staan

Veel Hagenaars maken gebruik van een Wmo-voorziening. Zo krijgen 13.500 mensen huishoudelijke hulp en 4.750 mensen hulp vanuit de maatwerkvoorziening ondersteuning waar begeleiding en dagbesteding onder valt. Zij betalen hiervoor een eigen bijdrage: vanaf 2017 is dit voor de laagste inkomens maximaal €17,50 per vier weken en voor de hoogste inkomens kan de bijdrage maximaal de de kostprijs van de voorziening bedragen.

Bij de invoering van de Wmo is besloten om een eigen bijdrage te heffen. Gedachte van het college hierachter: als mensen een bedrag zelf betalen, zullen ze de voorzieningen ook echt gebruiken. In Den Haag bleek na onderzoek bijvoorbeeld dat 8% van de mensen met een hulpmiddel (rolstoel, scootmobiel) hier uiteindelijk geen gebruik van maakte.¹ Hulpmiddelen blijven dan ongebruikt.

De eigen bijdrage wordt echter voor alle voorzieningen toegepast en het effect blijkt in de praktijk juist omgekeerd: mensen zien af van zorg, of vragen de zorg niet eens aan. Van Hagenaars in de stad horen we steeds vaker dat mensen de eigen bijdrage niet kunnen opbrengen en daardoor juist afzien van hulp die wél hard nodig is. Verschillende maatschappelijke organisaties en mensen die we spreken uit de zorg en het welzijnswerk, bevestigen dit beeld.

Uit onderzoek van Iederin en Binnenlands Bestuur blijkt: een kwart van de mensen (uit verschillende inkomensgroepen) ziet af van Wmo-zorg vanwege de kosten.² Zorgmijding - mensen die om verschillende redenen afzien van zorg - is een groeiend probleem.³ Bij de heffing van de eigen bijdrage moet daarom goed bewaakt worden dat het niet ten koste gaat van de toegankelijkheid van de Wmo en dat daardoor juist kwetsbare Hagenaars afzien van zorg.

Bovendien blijkt uit gegevens van de gemeente Den Haag dat de eigen bijdrage voor 80 procent door de laagste inkomensgroepen wordt opgebracht. Dit terwijl de filosofie achter de eigen bijdrage juist zou moeten zijn dat mensen met een dikke portemonnee wat meer betalen en de laagste inkomensgroepen worden ontzien. Maar 15% van de eigen bijdrage wordt opgebracht door de Hagenaars met een modaal inkomen en slechts 5% heeft een bovenmodaal inkomen.⁴ Het zijn dus vooral mensen die het niet breed hebben, die de eigen bijdrage voor de Wmo moeten opbrengen en voor wie de drempel naar de zorg veel hoger is. Dat is onrechtvaardig en werkt averechts. Juist

---

¹ Brief eigen bijdrage beleid Wmo (RIS 293903), 20 april 2016, p. 2.

² 'Kwart zorggebruikers mijdt dure zorg', *Binnenlands Bestuur*, 10 februari 2016.

³ 'Gemeenten hebben slecht zicht op zorgmijders Wmo', *Binnenlands Bestuur*, 8 november 2016.

⁴ Beantwoording technische vragen programmabegroting 2017-2020 (RIS 295222), vraag 437, 7 oktober 2016.

laagdrempelige voorzieningen, ondersteuning om langer thuis te kunnen wonen, voorkomt hoge zorgkosten in de toekomst.

De drempel weg voor begeleiding en dagbesteding

Hagenaars betalen momenteel een eigen bijdrage voor begeleiding en dagbesteding, waardoor veel Hagenaars afzien van deze cruciale voorzieningen. Goede begeleiding en dagbesteding is de basis om op eigen benen te kunnen blijven staan. Zeker in een tijd waarin eenzaamheid onder Hagenaars snel toeneemt.⁵

Voor begeleiding en dagbesteding zouden er geen drempels moeten zijn. We zien dat met name de lage inkomensgroepen afzien van ondersteuning, maar ook onder hogere inkomensgroepen wordt de afweging gemaakt om dan maar minder of geen ondersteuning af te nemen. Geen goede ontwikkeling als het om cruciale ondersteuning gaat. Wanneer iemand immers door de kosten af ziet van dagbesteding, is de kans groot dat iemand thuis vereenzaamt en nog verder in een isolement raakt, met bijkomende problemen. De voordelen om begeleiding en dagbesteding zo laagdrempelig mogelijk en kosteloos in te richten wegen daardoor ruimschoots op tegen de eventuele financiële nadelen op korte termijn.

Ook in andere gemeentes kwam men tot deze conclusie. Zo is in Amsterdam de eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding per 2017 afgeschaft⁶, net als in de zeven Drechtsteden-gemeenten.⁷ In totaal schaften meer dan tachtig gemeenten de eigen bijdrage (deels) af, vaak gefinancierd vanuit het overschot op de Wmo.⁸

Onderzoek naar verlaging eigen bijdrage huishoudelijke hulp

Niet alleen hebben gemeentes de eigen bijdrage voor begeleiding en dagbesteding afgeschaft, ook verlaagden gemeentes de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp. Zo betalen Amsterdammers maximaal €13,00 per vier weken, en betalen inwoners met een laag inkomen in Amersfoort voor huishoudelijke hulp geen eigen bijdrage of maximaal €5,00.

Zowel landelijk als lokaal werd en wordt onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van Wmo-voorzieningen, waaronder huishoudelijke hulp. Voorafgaand aan deze onderzoeken zou het goed zijn als de gemeente Den Haag onderzoekt hoeveel financiële ruimte er is vanuit de overschotten op de Wmo om de eigen bijdrage ook voor de huishoudelijke hulp voor alle inkomensgroepen te verlagen. Met name voor mensen voor wie dit een drempel vormt. Iemand die tot zijn 65^e zelf huishoudelijke hulp betaalt, kan dat vaak na het 65^e levensjaar ook. Dat is dan geen probleem. Maar als dat niet zo is, dan moeten mensen ondersteuning krijgen. Juist om langer thuis te kunnen blijven wonen, in de vertrouwde omgeving. Juist om meer ellende in de toekomst te voorkomen. Een kwestie van investeren in mensen.

Financiële consequenties

---

⁵ 'Eenzaamheid bestrijden vergt meer dan koffieochtend of diner', *Den Haag Centraal*, 5 januari 2017.

⁶ Eigen bijdrage Wmo 2017, Gemeente Amsterdam, 23 december 2016. Link:

<https://www.amsterdam.nl/actueel/nieuws/eigen-bijdrage-2017/>

⁷ Eigen bijdrage, Wmo Drechtsteden. Link: <https://www.wmodrechtsteden.nl/eigen-bijdrage/>

⁸ '80 gemeenten verlagen eigen bijdrage Wmo', *Binnenlands Bestuur*, 16 december 2016. Link:

<http://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/nieuws/80-gemeenten-verlagen-eigen-bijdrage-wmo.9554096.lynkx>

In Den Haag is er financiële ruimte om de eigen bijdrage te verlagen op een manier die zo veel mogelijk mensen hiervan laat profiteren. In 2015 bleef 18 miljoen euro over op de begroting voor het programma Zorg en Welzijn, in 2016 is dit naar verwachting 5,3 miljoen euro. Wij stellen voor om een deel van dit overschot in te zetten voor afschaffing van de eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding in 2017 en 2018. Daarna moet besloten worden hoe dit structureel kan worden. Onze inzet zal zijn om dat daarna structureel te behouden.

Uit de programmabegroting 2017-2020 blijkt dat verwacht wordt dat in 2017 10 miljoen euro wordt opgehaald vanuit de eigen bijdrage. Hieronder valt de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp, maatwerkvoorziening ondersteuning (dagbesteding en begeleiding), beschermd wonen en de Taxibus.

Verreweg het grootste deel van de eigen bijdrage wordt geïnd omdat mensen huishoudelijke hulp ontvangen. In 2015 ontvingen 12.500 Hagenaars huishoudelijke hulp, 4.500 een maatwerkvoorziening ondersteuning, 1.800 mensen beschermd wonen en 15.000 mensen maakten gebruik van de Taxibus (waarvoor jaarlijks €28 in rekening wordt gebracht). Binnen de maatwerkvoorziening ondersteuning maakt een deel van de cliënten gebruik van dagbesteding en van begeleiding. Er zijn geen precieze cijfers over de omvang van deze groep, maar het gaat om een beperkt deel van het totaal aantal Wmo-cliënten. Met het afschaffen van de eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding is dan ook maar een beperkt deel van de totale 10 miljoen die jaarlijks aan eigen bijdrages wordt geïnd in Den Haag, gemoeid. Met een beperkte financiële ingreep, kan dan ook een groot effect worden bereikt: drempelvrije voorzieningen voor mensen die deze voorzieningen hard nodig hebben.

Besluit

De raad van de gemeente Den Haag,

Gelezen het initiatiefvoorstel van de PvdA,

Besluit:

1. Per 1 juli 2017 de eigen bijdrage voor dagbesteding en begeleiding in het kader van de Wmo af te schaffen;
2. Het college opdracht te geven om te onderzoeken op welke wijze de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp kan worden verlaagd, zodat er geen drempels voor mensen meer bestaan om ondersteuning aan te vragen;
3. Hiervoor incidenteel financiële middelen beschikbaar te stellen vanuit het programma 8 Zorg en Welzijn voor de jaren 2017 en 2018, uit het overschot dat in 2015 en/of 2016 is ontstaan en per 1 januari 2019 hiervoor structurele middelen te vinden.

Aldus besloten in de raadsvergadering d.d. [datum]

Martijn Balster

PvdA

Fatima Faïd

HSP

Lex Kraft van Ermel

Groep de Mos / Ouderenpartij

Bart van Kent

SP

Tahsin Çetinkaya

Islam Democraten

Arjen Kapteijns

GroenLinks

Mustafa Okcuoglu

Groep Okcuoglu